

norsk !

Zeitschrift für die norwegische Sprache

Norwegen-Service, Martin Schmidt

www.norwegeninfo.net
post@norwegeninfo.net
Tel. 0174/3058797

05/Januar/01 2013

Anfänger

nyheter fra Norge

[Nachrichten aus Norwegen]

Se opp for elg

9. januar er den dagen med flest elgulykker. Hele 19 prosent av elgpåkjørslene skjer i januar, og det hele topper seg 9. januar, viser tall fra Norsk institutt for naturforskning, som har analysert 11.000 ulykker.

Dan Erik Løvli fikk bilen smadret av elg i fjor. Han oppfordrer alle bilførere til å være oppmerksom på hva som rører seg i veikanten.

Ti milliarder trær i Norge

Vi har akkurat rundet ti milliarder trær i Norge – over dobbelt så mange som for 90 år siden. I antall er det bjørk Norge har flest av, nesten fire milliarder fordelt på to bjørkeslag. Deretter kommer gran, 3,1 milliarder og furu, 1,4 milliarder.

På slutten av 1800-tallet var skogene i Norge svært uthogget. Først mellom 1950 og 1970 foregikk det en massiv nyplanting, og noen år ble det plantet mer enn 100 millioner trær.

Ordlisten

[Wörterliste]

-1800-tallet – 19. Jahrhundert	-i fjor – letztes Jahr
-antall, et – Anzahl	-mellom – zwischen
-bilfører, en – Autofahrer	-nesten – fast
-bjørk, en – Birke	-nyplanting, en – Neubepflanzung
-bjørkeslag, et – Birkenarten	-oppfordre (-et, -et) – auffordern
-deretter – danach	-på slutten av – am Ende von
-det hele – das ganze	-runde (-et, -et) – runden
-elgpåkjørsel, en – Auffahrunfall mit Elch	-røre (-te, -t) – bewegen
-elgulykke, en – Unfall mit Elch	-skje (-dde, -dd) – passieren
-flest – am meisten	-skog, en – Wald
-fikk -> få (fikk, fått) – bekommen	-smadre (-et, -et) – zerschmettern
-flest – meisten	-svært – sehr
-fordelt – verteilt	-toppe (-et, -et) seg – gipfeln
-foregå (-gikk, -gått) – geschehen	-trær – Bäume
-for ... siden – seit	-ulykke, en – Unglück, Unfall
-furu, en – Kiefer	-uthogget – abgeholzt
-først – erst	-veikant, en – Straßenrand
-gran, et – Fichte, Tanne	-vise (-te, -t) – zeigen

Norge

[Norwegen]

Fakta om Norge

Fra boka: Hurra for Norge

Hvordan ble Norge til?

17. mai

Du har kanskje hørt at 17. mai er Norges bursdag. Men det er feil. En 17. mai for snart to hundre år siden (i 1814) fikk Norge sine helt egne lover. (Lover er det samme som regler). Derfor feirer man 17. mai.

Grunnloven

De lovene vi fikk 17. mai 1814 heter Grunnloven. Der står alt om hva som er lov og hva som ikke er lov. Alle som bor i Norge, må følge disse reglene.

De første nordmenne

Norge er mye mer enn to hundre år gammelt. Det er cirka elleve tusen år siden de aller første menneskene kom til Norge. De var jegere og kom hit for å jakte på dyr. Senere ble noen av dem bønder i stedet. De begynte å dyrke korn. Da kunne de lage seg brød.

Vikingene

Etter hvert var det mange nordmenn som fikk lyst til å reise ut på eventyr. De bygde store skip og seilte til utlandet. De kalte seg vikinger.

Vikingene var egentlig brutale banditter som banket opp folk og stjal gullet deres. Men vi er ganske stolt av dem likevel.

Vikingene hadde ikke horn på hjelmene sine, slik mange tror.

Ordlisten

[Wörterliste]

-banke (-et, -et) opp – aufmischen, zusammenschlagen

-bursdag, en – Geburtstag

-bygge (-de, -d) – bauen

-bønder -> Mehrzahl von bonde, en – Bauer

-derfor – deshalb

-det samme – das gleiche

-dyrke (-et, -et) – anbauen

-egne -> egen – eigen

-etter hvert – nach und nach

-eventyr, et – Abenteuer

-feil – falsch

-fikk -> få (fikk, fått) – bekommen

-folk (immer unbestimmt) – Leute

-følge – folgen

-Grunnloven – Das Grundgesetz

-gull, et – Gold

-helt – ganz, vollständig

-hjelm, et – Helm

-horn, et – Horn

-Hvordan ble Norge til? – Wie entstand Norwegen

-i stedet – anstelle

-jakte (et, -et) på dyr – Tiere jagen

-jeger, en – Jäger

-kalle (-te, -t) – nennen

-lage (-de, -d) – zubereiten, herstellen

-likevel – trotzdem

-lov -> være lov – erlaubt sein

-lov, en – Gesetz

-seile (-te, -t) segeln

-senere – später

-slik – wie

-snart – bald

-stjal -> stjele (sjal, stjålet) – stehlen

-stolt av noe – stolz auf etwas sein

-tro (-dde, -dd) – glauben

-utland, et – Ausland

Godt nyttår

Av: Kjersti Pedersen, ressurslærer for Nysgjerriger

I Norge feirer vi nyttårsaften akkurat en uke etter julaften, og slik har vi gjort det i over 2000 år. Men visste du at mange andre kulturer feirer nyttårsaften på helt andre tider av året? Grunnlaget for kalenderen vi bruker i Norge stammer fra år 45 f.Kr. Det var den romerske keiseren Julius Cæsar som bestemte at det nye året skulle starte 1. januar. Det er ingen god forklaring på hvorfor nyttårsaften ble plassert akkurat 31. desember.

I gamle dager var det mange som brukte solåret, månefasene og årstidene til å styre årets start og slutt - og da er ikke 1. januar et naturlig skille.

De gamle egypterne ville at året skulle starte fra høstjvindøgn - det døgnet da natt og dag er akkurat like lange.

I det gamle Hellas startet det nye året fra vintersolverv. Vintersolverv er det døgn^{et} i året der dagen har færrest timer. Hos oss er denne dagen 21. eller 22. desember.

Karl den store derimot bestemte at det nye året skulle starte samtidig som våren, og satte da 1. mars som en passende nyttårsdag.

Kineserne feirer sin nyttårsaften, Yuan Chen, på ulik dato hvert år.

Muslimene bruker en kalender som styres av

måneåret. Dette året er litt kortere enn solåret, slik at datoen for nyttår forskyves noen dager hvert år.

Ordlisten

[Wörterliste]

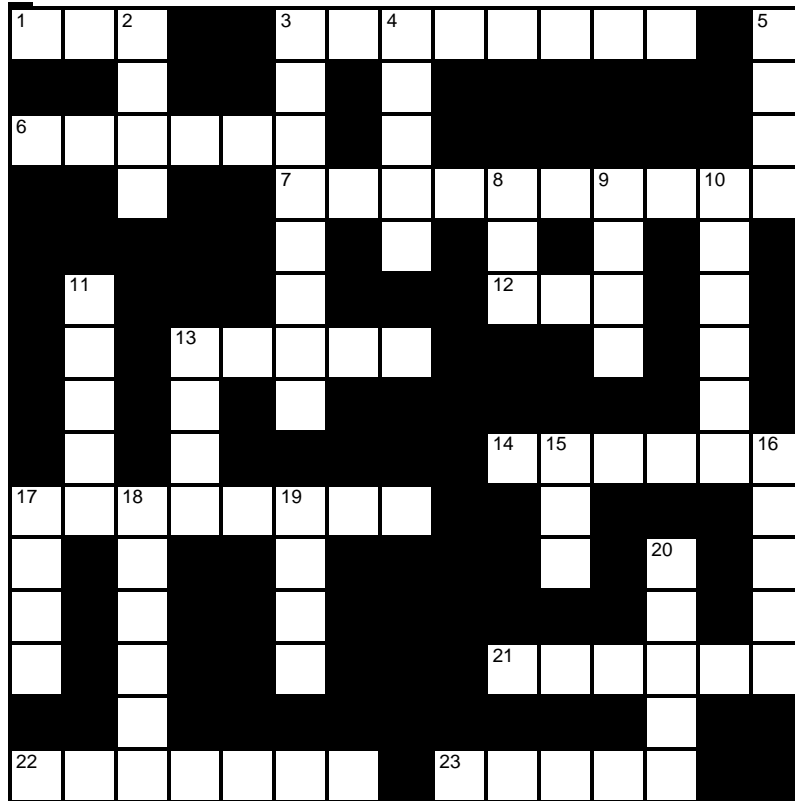
-av året – des Jahres	-månefase, en – Mondphase
-bestemme (-te, -t) – entscheiden	-måneår, et – Mondjahr
-bruke (-te, -t) – benutzen	-nyttårdaften – Silvester
-dato, en – Datum	-romersk – römisch
-derimot – dahingegen	-samtidig – gleichzeitig
-døgn, et – 1 ganzer Tag -> 24 Stunden	-satte -> sette (satte, satt) – setzen, festlegen
-f.Kr. -> før Kristus – vor Christus	-skille, en – Grenze, Scheide
-forklaring, en – Erklärung	-skulle – sollen, sollte
-forskyve (-et, -et) verschieben	-slik – wie
-færrest – am wenigsten	-slik at – so dass
-grunnlag, et – Grundlage	-slutt, en – Schluss, Ende
-Hellas – Griechenland	-solår, et – Sonnenjahr
-helt – vollständig	-styre (-te, -t) – steuern
-hvert år – jedes Jahr	-styres – wird gesteuert
-høstjvindøgn, et – Tag- und Nachtgleiche	-tid, en – Zeit
-i gamle dager – in alten (früheren) Zeiten	-time, en – Stunde
-julaften – Weihnachtsabend	-ulik – unterschiedlich
-Karl den store – Karl der Große	-vintersolverv, et – Wintersonnenwende
-kortere – kürzer	-vår, en – Frühling
-like – gleich	-årstid, en – Jahreszeit

kryssord

[Kreuzworträtsel]

Es werden diverse Wörter aus den Wörterlisten der Texte aufgegriffen.

1.

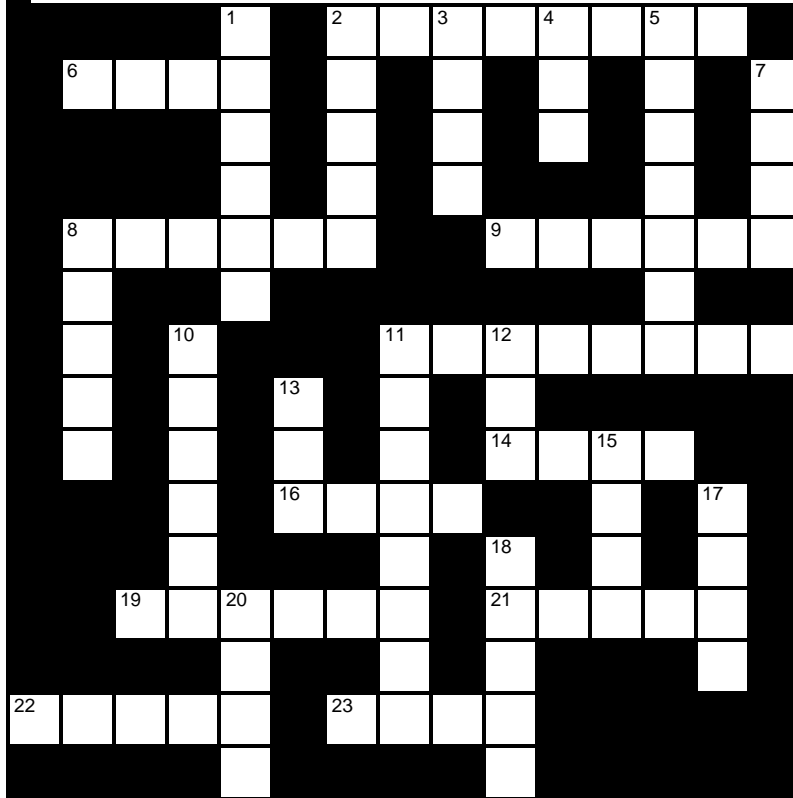
Waagerecht

- 1 Zeit (3)
- 3 entscheiden (8)
- 6 Anzahl (6)
- 7 Erklärung (10)
- 12 Frühling (3)
- 13 Helm (5)
- 14 Ausland (6)
- 17 Grundlage (8)
- 21 sollen (6)
- 22 Abenteuer (7)
- 23 bauen (5)

Senkrecht

- 2 Datum (4)
- 3 Autofahrer (8)
- 4 bald (5)
- 5 Wald (4)
- 8 Gesetz (3)
- 9 bewegen (4)
- 10 fast (6)
- 11 Jäger (5)
- 13 Horn (4)
- 15 glauben (3)
- 16 anbauen (5)
- 17 Fichte (4)
- 18 Unfall (6)
- 19 gleich (4)
- 20 folgen (5)

2.

Waagrecht

- 2 danach (8)
- 6 Fichte (4)
- 8 sollen (6)
- 9 fast (6)
- 11 Autofahrer (8)
- 14 zeigen (4)
- 16 Datum (4)
- 19 zwischen (6)
- 21 Jäger (5)
- 22 Birke (5)
- 23 falsch (4)

Senkrecht

- 1 Anzahl (6)
- 2 anbauen (5)
- 3 bewegen (4)
- 4 glauben (3)
- 5 Abenteuer (7)
- 7 Horn (4)
- 8 bald (5)
- 10 Unfall (6)
- 11 entscheiden (8)
- 12 Gesetz (3)
- 13 Zeit (3)
- 15 Wald (4)
- 17 Kiefer (4)
- 18 Helm (5)
- 20 gleich (4)

Lösungen

1.

2.

